

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра обліку і аудиту

06-02-287

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**та завдання до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Фінансовий контроль суб'єктів
державного та підприємницького сектору економіки»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної
форм навчання**

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 5 від 06.05.2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки та завдання до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Левицька С. О., Бондарева Т. Г. – Рівне : НУВГП, 2020. – 56 с.

Укладачі: Левицька С. О., д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту;
Бондарева Т. Г., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту.

Відповідальний за випуск: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент,
завідувач кафедри обліку і аудиту.

Керівник групи забезпечення
спеціальності

Позняковська Н. М.

ЗМІСТ

Загальні положення	3
Змістовий модуль 1. Фінансовий контроль суб'єктів державного сектору економіки	6
Тема 1. Становлення і розвиток державного фінансового контролю	6
Тема 2. Загальні аспекти методики і організації державного фінансового контролю	11
Тема 3. Державний фінансовий аудит	19
Тема 4. Інспектування та перевірка державних закупівель	21
Змістовий модуль 2. Фінансовий контроль суб'єктів підприємницького сектору економіки	24
Тема 5. Організація аудиту фінансової звітності	24
Тема 6. Організація внутрішнього аудиту суб'єктів підприємницького сектору економіки	29
Тема 7. Організація роботи аудиторів	35
Тема 8. Організація і методика надання аудиторських послуг .	37
Підготовка до контрольних заходів	39
Список рекомендованих джерел	53

© Левицька С. О.,
Бондарева Т. Г., 2020
© НУВГП, 2020

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки» призначена до вивчення здобувачам вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» є однією з навчальних дисциплін фахової підготовки, що дозволяє набути компетентності та результати з фінансового контролю суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки.

Мета дисципліни «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки» – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань щодо проведення фінансового контролю суб'єктів державного та підприємницького секторів економіки.

Завдання дисципліни «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки»: засвоєння теоретичних засад функціонування системи фінансового контролю; опанування законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів, Міжнародних стандартів державного фінансового контролю INTOSAI, Міжнародних стандартів аудиту, Кодексу планування фінансового контролю, виконання комплексу окремих контрольних процедур, оформлення робочих та підсумкових документів за результатами виконання контрольних процедур.

Предмет дисципліни «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки»: діяльність суб'єктів господарювання державного та підприємницького секторів економіки.

Після вивчення дисципліни «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки» здобувачі вищої освіти повинні:

отримати компетентності:

- здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків;
- здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, оподаткування;

- здатність використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності;
- здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

мати результати навчання:

- знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.
- визначати поточний і майбутній фінансовий стан суб'єкта господарювання, його фінансові результати, грошові потоки, використовуючи сучасні техніки аналізу.
- знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.
- здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування відповідно до стратегічних цілей підприємства.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань набутих студентами з інших дисциплін та цілеспрямованої роботи над опрацюванням спеціальної літератури.

Вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки» складається з лекційних, практичних занять, а також самостійної роботи студентів. Опрацювання практичних занять узгоджується з курсом лекцій з навчальної дисципліни. У структурі практичного заняття домінує самостійна робота студентів. Ефективність виконання практичного заняття залежить від своєчасного ознайомлення з лекційним матеріалом та нормативними документами щодо теми заняття.

Обсяг практичних занять у годинах узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл часу практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Фінансовий контроль суб'єктів державного сектору економіки			
1	Становлення і розвиток державного фінансового контролю	2	-
2	Загальні аспекти методики і організації державного фінансового контролю	2	2
3	Державний фінансовий аудит	2	2
4	Інспектування та перевірка державних закупівель	4	1
Змістовий модуль 2. Фінансовий контроль суб'єктів підприємницького сектору економіки			
5	Організація аудиту фінансової звітності	4	2
6	Організація внутрішнього аудиту суб'єктів підприємницького сектору економіки	2	-
7	Організація роботи аудиторів	2	1
8	Організація і методика надання аудиторських послуг	4	2
Усього годин		22	10

Самостійна робота студентів (СПС) – це процес активного, цілеспрямованого набуття студентом нових знань і умінь без безпосередньої участі викладача. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Змістовий модуль 1.

Фінансовий контроль суб'єктів державного сектору економіки

Тема 1. Становлення і розвиток державного фінансового контролю

1. Інституціоналізація контрольної функції фінансів
2. Класифікація і форми здійснення державного фінансового контролю

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [1, 2, 6, 9, 11, 13, 18, 22]

Завдання для практичного заняття

Завдання 1. Розгляньте основні хронологічні етапи розвитку фінансового контролю, які зазначені в табл. 1. Проведіть дослідження та зробіть спробу охарактеризувати еволюційні етапи фінансового контролю за XIV–XVIII ст. та XIX–XXI ст.

Таблиця 1

Основні хронологічні етапи розвитку фінансового контролю

Етапи	Характеристика
1	2
Давні часи (до н.е.)	Облік та перевірка наявних ресурсів, продуктів, товарів, матеріальних цінностей. Розкриття збитків. Зароджується та розвивається державний контроль
I–V ст.	Контроль здійснюється вже не лише за кількістю заготовлених та виготовлених продуктів, але і за процесом розвитку торгівлі
VI–VIII ст.	Досягнутий рівень обліку та перевірки тимчасово забутий
IX–XIII ст.	Відродження та розвиток контролю, державного рахівництва. Введення інвентарного опису, системи касових операцій, поява інституту контролерів
XIV–XVIII ст.	???
XIX–XXI ст.	???

Завдання 2. Побудуйте схематично організаційну структуру основних суб'єктів державного фінансового контролю в державному секторі України.

Завдання 3. Проаналізувати визначення поняття «фінансовий контроль» в економічній літературі та нормативно-законодавчій базі. Розкрити зміст поняття та зазначити джерело інформації в табл. 2.

Таблиця 2

Визначення поняття «фінансовий контроль»

№ з/п	Джерело	Зміст поняття

Завдання 4. Знайти відповідне пояснення для кожного наведеного базового принципу організації та здійснення фінансового контролю (табл. 3). Відповіді зазначити у табл. 4.

Таблиця 3

Базові принципи організації та здійснення фінансового контролю

№ з/п	Принцип	Пояснення	
1	2	3	
1	Системності	А	досягається завдяки суцільному простежуванню або вибірковій перевірці певних сегментів підконтрольних об'єктів
2	Повноти охоплення об'єктів контролем	Б	досягається завчасне здійснення контролю з метою запобігання виникненню суттєвих відхилень фактичного здійснення фінансової діяльності від встановлених норм

Продовження табл. 3

1	2	3	4
3	Превентивності контрольних дій	В	передбачає наявність такого складу елементів контролюючої системи, який забезпечує ефективність її функціонування і розвитку ефективності, що передбачає пристосування системи контролю до фінансової діяльності суб'єктів господарювання і залежить від повноти виконання контролюючими суб'єктами таких основних вимог: а) контроль має здійснюватися безперервно, регулярно, систематично; б) контроль повинен бути своєчасним за терміном здійснення і повним охопленні суб'єктів контролю; в) контроль має бути оперативним, дієвим, гласним та різнобічним
4	Самодостатності системи контролю	Г	передбачає визначення системи контролю як сукупності взаємопов'язаних між собою елементів (суб'єктів і об'єктів контролю, методів контролю тощо)
5	Відповідальності	Д	передбачає відповідальність контролюючих суб'єктів за ефективність функціонування системи фінансового контролю та відповідальність господарюючих суб'єктів за наслідки контролю

Таблиця 4

Відповідь до завдання 4

№ (принцип)	1	2	3	4	5
Пояснення (буква)					

Завдання 5. Державний фінансовий контроль класифікують за кількома ознаками: залежно від часу проведення, взаємовідносин суб'єкта та об'єкта, за інформаційним забезпеченням, характеру та

за формами здійснення. У рис. 1. додайте до кожної класифікаційної групи її елемент (вид).

Рис.1. Види державного фінансового контролю за класифікаційними ознаками

Завдання 6. Розгляньте практичні ситуації 1-3. Спробуйте пояснити неправомірні дії роботодавця (якщо вони є). У якому випадку органи Держпраці можуть накласти на роботодавця фінансові санкції.

Практична ситуація 1.

При звільненні співробітника за угодою сторін (п. 1 ст. 36 КЗпП) з його зарплати були утримані надмірно виплачені відпусткові. Сума утримання перевищила 20 % нарахованої зарплати. Заяву про добровільне утримання суми надмірно виплачених відпусткових співробітник не подавав, але і претензій до підприємства при звільненні не пред'являв. Чи можуть органи Держпраці покарати роботодавця за таке порушення?

Практична ситуація 2.

Співробітниця взяла соціальну відпустку на дітей на період з 03.02.20 р. по 12.02.20 р. за 2020 рік, а вже 13.02.20 р. подала заяву про звільнення за власним бажанням. Чи може підприємство при звільненні утримати із зарплати цієї співробітниці відпусткові за соціальну відпустку на тій підставі, що вона ще не відпрацювала повністю календарний рік?

Практична ситуація 3.

На підприємстві триває скорочення штату. Один співробітник, який буде звільнений згідно з п. 1 ч.1 ст. 40 КЗпП, уже використав дні щорічної відпустки за 2020 рік. Чи може підприємство утримати з його зарплати відпусткові, виплачені за ці дні?

? Питання для самоперевірки

1. Як ви розумієте поняття «контроль»?
2. У чому полягає сутність контролю?
3. Як ви розумієте поняття «фінансовий контроль»?
4. Сформулюйте основну мету державного фінансового контролю.
5. У чому полягає призначення фінансового контролю?
6. Визначіть основні завдання державного фінансового контролю.
7. Що Ви розумієте під «інститутом контролю»?
8. Чим відрізняється державний фінансовий контроль від фінансового контролю?
9. За якими ознаками класифікують державний фінансовий контроль?
10. На які види поділяється державний фінансовий контроль залежно від часу проведення? Поясніть кожен вид.
11. На які види поділяється державний фінансовий контроль за інформаційним забезпеченням? Поясніть кожен вид.
12. На які види поділяється державний фінансовий контроль залежно від характеру взаємовідносин суб'єкта та об'єкта? Поясніть кожен вид.
13. На які види поділяється державний фінансовий контроль за відношенням до власника? Поясніть кожен вид.
14. На які види поділяється державний фінансовий контроль за формами здійснення? Поясніть кожен вид.

Тема 2. Загальні аспекти методики і організації державного фінансового контролю

1. Методи державного фінансового контролю
2. Принципи організації та здійснення державного фінансового контролю

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [9, 11, 18, 22, 23, 28]

Завдання для практичного заняття

Завдання 1. Знайти відповідне пояснення для кожного наведеного інструменту державного фінансового контролю (документального) (табл. 5). Відповіді зазначити у табл. 6.

Таблиця 5

Інструментарій документального контролю

№ з\п	Інструмент	Пояснення	
1	2	3	
1.	Аналіз	А	отримання необхідної інформації для здійснення аудиту діяльності від посадових осіб об'єкта аудиту або осіб, які є користувачами товарів, робіт та послуг об'єкта аудиту, шляхом застосування анкет чи інших подібних методів збору інформації
2.	Аналітичні процедури	Б	процедура погодження підготовлених проектів нормативно-правових актів, розпорядчих і видаткових документів, розрахунків і лімітів тощо на предмет відповідності їх норм чинному законодавству, залишкам наявної на підприємстві (в установі, організації) продукції тощо
3.	Анкетування (інтерв'ювання)	В	передбачають оцінку фінансової інформації шляхом аналізу імовірних зв'язків між фінансовими та нефінансовими даними та, зокрема, включають у себе дослідження виявлених відхилень та взаємозв'язків, які суперечать іншій доречній інформації або мають відхилення від очікуваних величин

Продовження табл. 5

1	2	3	4
4.	Арифметична перевірка документів	Г	письмове (документальне) підтвердження третіми особами точності інформації, яке може бути здійснене шляхом зустрічної звірки або шляхом письмового запиту
5.	Вибірка	Д	звірка (зіставлення) даних, відображених у документі, що перевіряється, з даними другого примірника цього ж документа чи із записами в інших взаємопов'язаних документах, які перебувають на підконтрольному об'єкті або в інших підприємствах, установах чи організаціях
6.	Візування	Е	одержання письмової відповіді від посадових осіб об'єкта аудиту на поставлені державним аудитором питання
7.	Запит	Є	перша ступінь документального контролю. У процесі його з'ясовують: точність заповнення бланку, на якому оформлено конкретний документ; наявність усіх необхідних реквізитів; своєчасність складення документа; відповідність підписів осіб, які склали документ
8.	Зустрічна звірка	Ж	комплексне вивчення фінансового стану об'єкта аудиту та ефективності управління активами з метою оцінки досягнутих результатів, що проводиться за допомогою методів фінансового та економічного аналізу за даними бухгалтерського обліку, фінансової, податкової і статистичної звітності, звітності про виконання фінансового плану тощо
9.	Зустрічна перевірка документів	З	отримання аудиторами підтверджувальної інформації, яка міститься в бухгалтерських регістрах
10.	Нормативна перевірка документів	И	застосування аудиторських процедур до менш ніж 100 % сукупності даних, що досліджуються, котрі дають змогу державному аудитору отримати висновки поширити на всю сукупність даних, яка підлягала оцінці

Продовження табл. 5

1	2	3	4
11.	Звірка	І	перевірка арифметичної точності первинних документів і реєстрів обліку або в самостійному здійсненні безпосередніх підрахунків
12.	Моніторинг закупівель	І	зіставлення фактичних витрат на одиницю товару, роботи чи послуг з нормативними або плановими (встановленими законами, постановами, кошторисами, лімітами) з метою встановлення обґрунтованості списання на виробництво чи утримання установи сировини і матеріалів, палива, використання фонду оплати праці тощо
13.	Оцінювання	Й	здійснюється шляхом перерахунку результатів таксування, загальних підсумків, узгодження нарахунків і утримань (знижок) тощо з метою визначення правильності підрахунків і виявлення крадіжок, прихованих за неправильними арифметичними діями
14.	Письмове пояснення	К	метод документального та фактичного підтвердження у підприємств, установ та організацій виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку об'єкта контролю
15.	Перевірка документів за формальними ознаками	Л	визначення й аналіз ймовірності виникнення ризиків та значущості їх впливу на підконтрольні організації, суспільні ресурси держави чи управління ними, є базою для управління ризиками, межує з прогнозною функцією управління
16.	Перевірка документів за змістом	М	пошук інформації, яку можна отримати від обізнаних осіб
17.	Перерахунок	Г	друга ступінь документального контролю. Здійснюється шляхом зіставлення даних операцій, зазначених в документі, з аналогічними або взаємопов'язаними даними (можливостями) виробництва з метою встановлення законності (достовірності) зафіксованих операцій

Продовження табл. 5

1	2	3	4
18.	Підтвердження	О	аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях процедури закупівлі шляхом систематичного спостереження та аналізу інформації за допомогою електронної системи закупівель
19.	Техніко-економічний розрахунок	П	поглиблене вивчення фактів, що містять ознаки шахрайства, застосує слідчо-юридичне обґрунтування, непрямі методи доведення вигоди від скоєних порушень, аналітичне й системне групування
20.	Фінансове розслідування	Р	перевірка достовірності обсягів планових і фактичних витрат із виконання окремих видів робіт чи виготовлення продукції, підтвердження чи заперечення встановлених норм, тарифів, розцінок

Таблиця 6

Відповідь до завдання 1

№ (інструмент)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Пояснення (буква)										

№ (інструмент)	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Пояснення (буква)										

Завдання 2. Знайти відповідне пояснення для кожного наведеного інструменту державного фінансового контролю (фактичного) (табл. 7). Відповіді зазначити у табл. 8.

Таблиця 7

Інструментарій фактичного контролю

№ з/п	Інструмент	Пояснення	
1	2	3	
1.	Експертиза	А	візуальний огляд об'єкта аудиту для одержання загальної характеристики його можливостей

Продовження табл. 7

1	2	3	4
2.	Зустрічна звірка	Б	проводять у таких же умовах, у такому ж порядку і в такій же технологічній послідовності, в якій зазвичай здійснюються аналогічні процеси з метою визначення достовірності чинних норм і нормативів витрат сировини і матеріалів на виробництво продукції або обсягів будівельно-ремонтних робіт
3.	Контрольні обміри виконаних робіт	В	проводять спеціалізовані установи за зверненням керівника контрольно-ревізійного органу, коли визначити якісні їх ознаки іншими прийомами контролю неможливо
4.	Лабораторні аналізи	Г	проводять з метою встановити фактичні обсяги і вартість виконаних будівельних, монтажних і ремонтних робіт, перевірити правильність їх відображення в актах приймання робіт і нарядах працівників, а також правильність списання матеріалів на проведення цих робіт
5.	Моніторинг	Д	проводиться з метою переконатися у наявності певних виробничих потужностей, обсягах складських приміщень, здійсненні у певний час господарської діяльності, у правдивості складання актів на введення або виведення з експлуатації основних засобів тощо
6.	Обстеження	Е	проводять із метою визначення фактичних затрат праці на виконання певних господарських операцій і розміру їх оплати
7.	Інвентаризація	Є	проводиться з метою забезпечення достовірності даних обліку та звітності
8.	Контрольний запуск сировини і матеріалів у виробництво	Ж	метод документального та фактичного підтвердження підприємств, установ та організацій виду, обсягу і якості операцій і розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку об'єкта контролю

Продовження табл. 7

1	2	3	4
9.	Обстеження території, виробничих і службових приміщень	З	процес дослідження залученими фахівцями вузької спеціалізації на основі спеціальних знань із метою отримання кваліфікованої оцінки в межах їх компетенції
10.	Хронометраж робочого часу	И	система спостереження (нагляду) органів державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання стандартів, норм і правил обігу фінансових і матеріальних ресурсів

Таблиця 8

Відповідь до завдання 2

№ (інструмент)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Пояснення (буква)										

Завдання 3. Розглянути наведені порушення та вказати, за допомогою якого прийому документального контролю їх можна виявити:

- ✓ Записи в Звіті про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт не відповідають записам наданих виправдовуючи документів про витрачені підзвітні суми.
- ✓ Неправильне нарахування відпускних в розрахунково-платіжній відомості.
- ✓ Невідповідність даних платіжної відомості на видачу заробітної плати і табелів обліку робочого часу по окремих працівниках.
- ✓ Включення у відомість на видачу заробітної плати прізвища працівника, який був прийнятий лише у наступному місяці.
- ✓ Відображення в акті виконаних робіт таких обсягів, на які не оформлені наряди.
- ✓ Несвочасне оприбуткування готівки в касу.
- ✓ Невідповідність справжньому підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері.
- ✓ В порівняльній відомості, що складена за результатами проведеної інвентаризації неправильно відображена сума природного убутку.

Ситуація 1. Соцпрацівники управління соціального захисту населення постійно користуються громадським транспортом (тролейбусом), щоб дістатися до підопічних осіб та надати їм соціальні послуги. З метою економії бюджетних коштів було прийнято рішення про затвердження програми із забезпечення соцпрацівників проїзними квитками (місячними абонементом на троллейбус).

Потрібно перевірити, чи правильно у бухгалтерському обліку відображено рух проїзних квитків та їх списання (табл. 9)?

Чи лише на умовах попередньої оплати можна придбати проїзні документи?

Чи може використовуватись другий варіант придбання проїзних квитків, наприклад, за готівку підзвітною особою? Якщо так, то яка кореспонденція рахунків при цьому буде.

Чи актуально для Управління соціального захисту використовувати Акт списання типової форми № 3-2, затвердженої наказом Держказначейства від 18.12.2000 р. № 130.

Журнал обліку проїзних квитків в Управлінні соціального захисту населення відсутній. Це є порушенням?

Таблиця 9

Господарські операції з придбання проїзних квитків

№ з\п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1.	Отримано фінансування на придбання проїзних квитків	2313	7011	2200
2.	Перераховано кошти шляхом передоплати в розмірі 100 %	2113	2313	2 200
3.	Відображено витрати на придбання проїзних квитків	2213	6211	2 200
4.	Закрито дебіторську заборгованість у розмірі 100 % суми передоплати у зв'язку з отриманням проїзних квитків	6211	2113	2 200
<i>Примітка.</i> Після спливу строку дії проїзних квитків, на який їх було придбано, був складений Акт списання типової форми № 3-2, затвердженої наказом Держказначейства від 18.12.2000 р. № 130				

Продовження табл. 9

1	2	3	4	5
1.	Списано проїзні квитки після спливу строку використання на підставі акта списання	8411	2213	2 200
2.	Закрито в кінці звітного періоду рахунок витрат	5511	8411	2 200

Ситуація 2. У комунального закладу освіти загальна сума надходжень від плати за навчання протягом 2019 року перевищила 1 000 000 грн. Станом на сьогодні заклад освіти внесено до Реєстру неприбуткових установ та організацій з ознакою «0004».

Поясніть з позиції працівника ДПС, чи потрібно закладу, який надає вихованцям, учням і слухачам платні послуги у сфері освіти, реєструватися платником ПДВ?

? Питання для самоперевірки

1. Дайте визначення поняттю «Метод державного фінансового контролю».
2. Назвіть загальнонаукові методичні прийоми і способи та дайте їм характеристику.
3. Назвіть специфічні способи державного фінансового контролю та дайте їм характеристику.
4. Назвіть складові організаційної структури системи державного фінансового контролю.
5. У чому полягає такий метод контролю, як ревізія?
6. Яка основна мета ревізії?
7. Які основні ознаки має планова виїзна ревізія?
8. Що таке позапланова виїзна ревізія? При яких обставинах вона проводиться?
9. Ким здійснюється державний фінансовий аудит?
10. У чому полягає такий метод контролю як інспектування?
11. Назвіть основні принципи організації державного фінансового контролю.
12. Назвіть основні принципи здійснення державного фінансового контролю.

Тема 3. Державний фінансовий аудит

1. Державний фінансовий аудит: міжнародна та вітчизняна практики проведення
2. Законодавче регулювання державного фінансового аудиту
3. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм
4. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів
5. Аудит ефективності

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [14, 18, 22, 30]

Завдання для практичного заняття

Завдання 1. Провести порівняльну характеристику державного фінансового аудиту та державного фінансового контролю. Результати оформити у вигляді порівняльної таблиці.

Завдання 2. Дослідити відмінності державного фінансового аудиту та комерційного аудиту в Україні. Результати дослідження оформити у вигляді порівняльної таблиці.

Завдання 3. Встановіть послідовність здійснення аудиту ефективності виконання бюджетних програм користуючись наведеними варіантами:

- 1) визначення гіпотез аудиту, визначення проблем аудиту, складання програми аудиту;
- 2) визначення проблем аудиту, визначення гіпотез аудиту, складання програми аудиту;
- 3) складання програми аудиту, визначення проблем аудиту, визначення гіпотез аудиту.

Завдання 4. Визначити методи перевірки (аналіз, опитування, фактична перевірка, документальна перевірка тощо), за допомогою яких державний аудитор зібрав аудиторські докази (табл. 10).

Методи перевірки аудиторських доказів

№ з/п	Аудиторські докази	Методи перевірки
1	2	3
1.	Значне зростання дебіторської та/або кредиторської заборгованості	?
2.	Керівництвом суб'єкта господарювання не встановлено правила здійснення внутрішньогосподарського контролю – немає наказів, розпоряджень тощо	?
3.	Наявність асигнувань за кодами програмної (функціонально), економічної кваліфікації видатків, які не планувалися та не здійснювалися в попередньому році	?
4.	Створення відокремлених підрозділів	?
5.	Зміни схемних посадових окладів чи порядку розрахунку конкретних видів нарахувань заробітної плати	?
6.	Застосування суб'єктом державного сектору неліцензійних програм	?

Завдання 5. У ході здійснення аудиту державних фінансів виконання місцевого бюджету, аудит державних фінансів визначив проблему аудиту: «Чому при виконанні обсягів доходів місцевого бюджету не виконано заплановані видатки?» та сформував відповідні гіпотези аудиту.

Визначить дії державного аудитора щодо вирішення проблеми аудиту та доказу таких гіпотез.

Завдання 6. Визначить фактичні витрати бюджетної установи за 20__ рік якщо відомо, що касові витрати за 20__ рік становлять 55000 грн, кредиторська заборгованість 7900 грн. і 6000 грн. на початок і кінець 20__ року відповідно; дебіторська заборгованість на початок і кінець 20__ року 3000 грн. і 2000 грн відповідно; залишок запасів на початок року – 4850 грн.

Проаналізуйте відхилення між фінансовими показниками.

? Питання для самоперевірки

1. Назвіть один із ключових компонентів системи фінансового контролю в національній практиці відповідно до потреби та специфіки побудови економіки.
2. Визначіть сутність державного фінансового аудиту.
3. Перерахуйте види державного фінансового аудиту.
4. Які основні завдання аудиту?
5. З яких етапів складається процес аудиту? Дайте їм коротку характеристику.
6. Хто затверджує методику проведення аудиту?
7. Хто визначає склад групи державних аудиторів та строки проведення аудиту?
8. У чому полягає державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання?
9. Який нормативний документ визначає механізм проведення Держаудитслужбою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм?
10. Назвіть основні відмінності бюджетних програм від державних цільових.
11. Які форми має публічний аудит?
12. Які відмінності між аудитом ефективності діяльності та фінансовим аудитом?

Тема 4. Інспектування та перевірка державних закупівель

1. Правове регулювання державних закупівель
2. Нормативне регулювання державних закупівель в Україні

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [2, 7, 12, 19, 20, 27]

Завдання для практичного заняття

Практична ситуація 1. Чи правомірно провести допорогову закупівлю в разі нагальної потреби за умови блокування основної закупівлі?

Замовник уклав додаткову угоду до договору про закупівлю природного газу щодо продовження його дії в обсязі 20% суми договору. При цьому замовник розпочав процедуру закупівлі. Один з учасників оскаржив процедуру, і електронна система закупівель її зупинила. Якщо тендер заблоковано системою, а замовнику до закінчення процедури закупівлі не вистачить того природного газу, на який укладено 20%-ву додаткову угоду, то чи може він у період оскарження провести переговорну процедуру на час до прийняття органом оскарження рішення щодо зупиненого тендера?

Практична ситуація 2. Чи треба завантажувати додаткові угоди до електронної системи закупівель (далі – ЕСЗ)?

Замовник уклав договір на суму 70 тис. грн та оприлюднив звіт про укладений договір. Потім йому виділили додаткові бюджетні асигнування окремою довідкою на 800 грн. На цю суму він підписав додаткову угоду до договору. Чи потрібно було замовнику завантажувати в ЕСЗ цей договір та укладену до нього додаткову угоду? Якщо замовнику виділятимуть додаткові кошти протягом року, подібних додаткових угод може бути декілька. Чи необхідно всі ці угоди завантажувати в ЕСЗ чи достатньо першої або останньої?

Практична ситуація 3. У складі тендерної пропозиції (далі – ТП) учасник для підтвердження виконання аналогічних договорів подав скан із засвідченої копії договору замість оригіналу, як вимагав замовник у тендерній документації. Крім того учасник зазначив у ТП форму випуску лікарського засобу в таблетках, тоді як замовник вимагав у капсулах. Також на вимогу замовника технічну частину треба було подати у файлі з розширенням .pdf, а учасник зробив це у файлі з розширенням .doc. Водночас у тендерній документації замовника вказано таке:

«Опис та приклади формальних (несуттєвих) помилок, допущення яких учасниками не призведе до відхилення їхніх пропозицій: формальними (несуттєвими) вважаються помилки, що пов'язані з оформленням ТП та не впливають на її зміст, а саме: технічні помилки та описки.

До формальних (несуттєвих) помилок належать:

– орфографічні помилки та механічні описки в словах та словосполученнях у документах, підготовлених безпосередньо учасником та наданих у складі ТП, наприклад: вживання в довідці росіянізмів, сленгових слів або технічні помилки;

– неправильна назва документа, підготовленого безпосередньо учасником, якщо зміст такого документа повністю відповідає вимогам документації, наприклад: замість вимоги надати довідку в довільній формі учасник надав лист-пояснення.

Замовник залишає за собою право не відхиляти ТП у разі виявлення формальних помилок незначного характеру, що описані вище, та гарантує дотримання всіх принципів, передбачених ст. 3 Закону № 922».

Чи правомірно буде, якщо замовник у такій ситуації відхилить ТП учасника?

Практична ситуація 4. Замовник наприкінці року оголосив закупівлю обладнання за відкритими торгами для потреби 2020 року, спланувавши її в плані 2019-го. Аудитори промоніторили цю закупівлю і зафіксували у висновку про результати моніторингу порушення замовником стосовно того, що таку закупівлю треба було планувати в плані цього року, а не минулого. Чи дійсно замовник неправильно вчинив у цій ситуації?

Поясніть дану ситуацію. Зазначте нормативно-законодавчі документи, якими потрібно керуватись у даному випадку.

Практична ситуація 5. Замовник – заклад дошкільної освіти ясла-садок № 1 «Ромашка» комбінованого типу м. Березне Березнівської міської ради Березнівського району Рівненської області – оголосив 5 грудня 2019 року відкриті торги на закупівлю газового палива (природний газ), № UA-2019-12-05-001736-с. Проте він закуповував природний газ на потреби 2020 року.

Аудитори провели моніторинг закупівлі та на підставі аналізу інформації, розміщеної замовником у ProZorro, установили, що в електронній системі закупівель (далі – ЕСЗ) відсутня інформація щодо планування замовником указаної закупівлі та відповідні відображення у плані закупівель на 2020 рік. Натомість оголошення про проведення відкритих торгів за названим вище предметом

закупівлі містить посилання на план закупівель на 2019 рік, оприлюднений в ЕСЗ за № UA-P-2019-12-05-002658-a.____

Як на вашу думку, якого висновку дійшли аудитори?

Примітка. Із вказаною закупівлею та висновком аудиторів можна ознайомитися за посиланням: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2019-12-05-001736-c>.

? Питання для самоперевірки

1. Коли розпочалась політика у сфері регулювання державних закупівель на рівні ЄС?
2. Який закон установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади?
3. Який порядок оскарження процедур закупівель?
4. Що таке моніторинг закупівлі? Який строк його здійснення?
5. Коли може бути зупинена перевірка закупівель?
6. Як здійснюється фактична перевірка під час проведення перевірки закупівель?
7. Хто підписує Акт перевірки закупівель?

Змістовий модуль 2.

Фінансовий контроль суб'єктів підприємницького сектору економіки

Тема 5. Організація аудиту фінансової звітності

1. Завдання та етапи аудиту фінансової звітності.
2. Загальна методика аудиту за статтями фінансової звітності: основні господарські операції, система контролю, джерела інформації, аналітичні процедури.

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [8, 10, 23, 28, 29]

Завдання для практичного заняття

Завдання 1. Визначіть організаційні етапи процес аудиту фінансової звітності. Яку роботу потрібно виконати аудитору на кожному етапі.

Завдання 2. Сформулюйте мету та основні завдання аудиту фінансової звітності. Зазначте нормативні документи, що регулюють аудит фінансової звітності та джерела аудиту фінансової звітності.

Завдання 3. У таблиці 10 покажіть мету та процедури аудиту кожного компонента фінансової звітності. Визначіть можливі помилки.

Таблиця 10

Мета та процедури аудиту фінансової звітності

Компонента фінансової звітності	Мета аудиту фінансової звітності	Процедури аудиту фінансової звітності	Можливі помилки
1	2	3	4

Завдання 4. Дайте оцінку фінансового стану підприємства, що є базою дослідження вашої теми кваліфікаційної роботи шляхом розрахунку показників, відображених у табл. 11.

Таблиця 11

Показники фінансової стійкості підприємства

№ з/п	Назва показника	Порядок (формула) розрахунку	Призначення (опис)
1	2	3	4
1	Темп приросту активів (α_a)	$\alpha_a = (A_n / A_k) - 1$, де A_n і A_k – активи підприємства (підсумок активу балансу) відповідно на початок і кінець звітного періоду	Характеризує інтенсивність нарощування майна підприємства. Тенденцію щодо зростання цього показника оцінюють позитивно

Продовження табл. 11

1	2	3	4
2	Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності, концентрації власного капіталу) (k_a)	$k_a = BK/ЗК = BK/A$, де ЗК – загальна сума джерел фінансування (загальний капітал) підприємства (валюта балансу); А – загальна вартість усіх активів підприємства (валюта балансу)	Характеризує незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, показує частку BK підприємства в загальній сумі його джерел фінансування. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більш фінансово стійким і незалежним від зовнішніх кредиторів є підприємство. Мінімальне значення коефіцієнта $k_a \geq 0,5$
3	Коефіцієнт заборгованості (коефіцієнт концентрації залученого (позикового) капіталу) ($k_{кз}$)	$k_{кз} = (ДЗ + ПЗ + ЗНА)/ЗК$, де ЗНА – зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	Характеризує частку позикових коштів у загальній сумі джерел фінансування. Коефіцієнт є доповненням до попереднього показника – їх сума дорівнює одиниці. Чим менше значення коефіцієнта, тим менша заборгованість підприємства і тим стійкіший його фінансовий стан
4	Коефіцієнт фінансової залежності ($k_{фз}$)	$k_{фз} = A/BK = ЗК/BK$	Є оберненим до коефіцієнта автономії (добуток цих коефіцієнтів дорівнює 1,0). Він показує, яка сума активів припадає на 1 грн. власних коштів (власного капіталу) підприємства. Теоретично його значення має бути не меншим за 1,0. Якщо значення цього коефіцієнта дорівнює 1,0 (100%), це означає, що підприємство не використовує позикових коштів, а повністю фінансується за рахунок власного капіталу. Зростання показника в динаміці свідчить про збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, а отже, і зростання його фінансової залежності від кредиторів та інвесторів

1	2	3	4
5	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності (коефіцієнт фінансової стійкості) ($k_{\text{фс}}$)	$k_{\text{фс}} = (\text{ВК} + \text{ДЗ}) / \text{ЗК} = (\text{ВК} + \text{ДЗ}) / \text{А}$	Відображає частку тих джерел фінансування, які підприємство може використовувати в своїй діяльності тривалий час, і показує, якою мірою загальний обсяг майна (активів) підприємства сформований за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу. Він характеризує рівень незалежності підприємства від короткострокових позикових джерел фінансування. Чим більшим є значення показника, тим вища фінансова стійкість підприємства і тим менша частка його поточних зобов'язань, які вимагають постійного оперативного контролю за своєчасним їх поверненням. Зростання показника свідчить про збільшення фінансового потенціалу майбутнього розвитку підприємства
6	Коефіцієнт співвідношення зобов'язань і власного капіталу (коефіцієнт фінансування, коефіцієнт фінансового ризику) ($k_{\text{ф}}$)	$k_{\text{ф}} = (\text{ДЗ} + \text{ПЗ} + \text{ЗНА}) / \text{ВК}$	Показує обсяг зобов'язань, що припадає на кожну гривню власних, вкладених у активи підприємства коштів, і характеризує рівень залежності підприємства від залучених джерел фінансування. Його зростання свідчить про посилення залежності підприємства від залученого (позикового) капіталу і зниження його фінансової стійкості. Рекомендований рівень коефіцієнта співвідношення зобов'язань і власного капіталу менший за 0,7-1,0.

1	2	3	4
7	Коефіцієнт фінансового левериджу ($k_{\text{фл}}$)	$k_{\text{фл}} = \text{ДЗ/ВК}$	Показник використовується в процесі фінансового управління структурою капіталу, при оцінці рівня фінансового ризику. Його зростання свідчить про посилення залежності від довгострокового позикового капіталу та зниження фінансової стійкості
8	Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами ($k_{\text{звк}}$)	$k_{\text{звк}} = (\text{ОА} - \text{ПЗ})/\text{ОА}$	Характеризує наявність у підприємства власних оборотних коштів, необхідних для забезпечення його фінансової стійкості, й показує, яка частка оборотних активів фінансується за рахунок власних коштів підприємства. Для забезпечення фінансової стійкості підприємств значення цього показника не має бути меншим за 0,1 (10%)
9	Коефіцієнт маневреності власних коштів (коефіцієнт маневреності, коефіцієнт фінансової маневреності, коефіцієнт маневреності власного капіталу) ($k_{\text{м}}$)	$k_{\text{звк}} = (\text{ОА} - \text{ПЗ})/\text{ВК}$	Характеризує спроможність підприємства підтримувати рівень власних оборотних коштів і поповнювати їх за рахунок власних джерел. Він показує, яка частина власного капіталу перебуває в обороті, тобто в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами. Значення цього показника залежить від структури капіталу і галузевої приналежності підприємства; оптимальна його величина становить 0,2-0,5. Збільшення цього показника в динаміці позитивно характеризує зміни у фінансовому стані підприємства, свідчить про збільшення його можливостей фінансового маневру (маневру власними коштами)

Завдання 5. Здійснити арифметичну перевірку взаємоузгодженості показників форм річної фінансової звітності (ф. №1 та ф. №2) бази дослідження вашої теми кваліфікаційної роботи. Рекомендується використати Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності (Наказ МФУ від 11.04.2013 р. № 476 «Про затвердження Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності»).

? Питання для самоперевірки

1. Які підприємства зобов'язані проходити обов'язковий аудит річної фінансової звітності?
2. Чому необхідний обов'язковий аудит фінансової звітності?
3. Коли потрібно звертатися в аудиторську фірму для укладення договору?
4. Як підійти до вибору аудиторської компанії для аудиту фінансової звітності?
5. Які нормативні документи регулюють аудит фінансової звітності?
6. Яка мета аудиту фінансової звітності?
7. Визначіть основні напрями аудиту фінансової звітності.
8. Які джерела аудиту фінансової звітності?
9. Назвіть процедури аудиту фінансової звітності.
10. Який завершальний етап процесу аудиту фінансової звітності?

Тема 6. Організація внутрішнього аудиту суб'єктів підприємницького сектору економіки

1. Класифікація видів аудиту
2. Завдання внутрішнього аудиту, його взаємозв'язок із зовнішнім аудитом

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [3, 4, 5, 10, 22, 23, 27, 28]

Завдання для практичного заняття

Завдання 1. Дослідіть відмінності між внутрішнім та зовнішнім аудитом. Результати дослідження оформіть у вигляді таблиці 12.

Таблиця 12

Відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом

Ознаки	Внутрішній аудит	Зовнішній аудит
1	2	3

Завдання 2.

Визначіть, які з наведених тверджень є правильними:

1. Внутрішній аудит є різновидом підприємницької діяльності.
2. Кваліфікація внутрішнього аудитора визначається керівництвом підприємства.
3. Вимоги норм чинного законодавства стосовно внутрішнього аудиту економічних суб'єктів мають обов'язковий характер і підлягають неухильному дотриманню.
4. У ході внутрішнього аудиту товарно-матеріальних цінностей аудитор зобов'язаний відобразити в аудиторському звіті усі виявлені ним порушення та зробити висновки з питання, хто саме здійснив крадіжку за умови її виявлення.
5. Проведення внутрішнього аудиту акціонерних товариств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю в установлених законодавством випадках є обов'язковим.
6. Внутрішній аудит в інтересах власників має в установлених законодавством випадках проводитися ревізійною комісією (ревізором) чи незалежним аудитором.
7. Внутрішній аудит є одним із способів контролю за правомірністю та ефективністю діяльності усіх підрозділів підприємства.

Завдання 3.

1. Розгляньте ситуації 1-3. Перевірте чи правильно бухгалтер підприємства застосував податкову соціальну пільгу (ПСП),

нарахував ПДФО та військовий збір. Перевірте суму заробітної плати до видачі. Зазначте помилки, які ви виявили при перевірці.

Ситуація 1.

Працівниця вийшла на роботу на умовах неповного робочого часу (0,5 ставки) з відпустки по догляду за дитиною до 3 років. Вона має 2 дітей: одній дитині – 2 роки, другій – 5 років. Посадовий оклад із 01.01.2020 встановлено на рівні мінімальної зарплати, інших доплат і надбавок немає.

Дії бухгалтера.

Граничний розмір доходу для застосування ПСП становитиме:
 $5880 \text{ грн} (2940 \text{ грн} \times 2).$

Зарплата у січні 2020 року за повністю відпрацьовану норму робочого часу (0,5 ставки) сягне:

$$4723 \text{ грн} \times 0,5 = 2361,50 \text{ грн}.$$

Сума зарплати за січень 2020 року менша, ніж граничний розмір доходу для застосування ПСП.

Тож, працівниця має право на ПСП у сумі, кратній кількості дітей:
 $1051,00 \text{ грн} \times 2 = 2102 \text{ грн}.$

З огляду на вимоги п. 164.6 ПКУ база обкладення ПДФО у вигляді зарплати зменшується на суму ПСП:

$$2361,50 \text{ грн} - 2102 \text{ грн} = 259,50 \text{ грн}.$$

Отже, ПДФО в такому випадку становитиме:

$$259,50 \text{ грн} \times 18\% = 46,71 \text{ грн}.$$

Військовий збір:

$$2361,50 \text{ грн} \times 1,5\% = 35,42 \text{ грн}.$$

Сума зарплати до виплати сягне:

$$2361,50 \text{ грн} - 46,71 \text{ грн} - 35,42 \text{ грн} = 2279,37 \text{ грн}.$$

Ситуація 2.

Одинокa мати має 2 дітей віком до 18 років. Посадовий оклад із 01.01.2020 встановлено у сумі 7000 грн, інших доплат і надбавок немає.

Дії бухгалтера.

Граничний розмір доходу для застосування ПСП становитиме:
 $5880 \text{ грн} (2940 \text{ грн} \times 2).$

Зарплата у січні 2020 року за повністю відпрацьовану норму робочого часу сягатиме 7000 грн.

Сума зарплати за січень 2020 року перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП.

Тож, працівниця не має права на ПСП.

Сума ПДФО становить:

$$7000 \text{ грн} \times 18\% = 1260 \text{ грн.}$$

Військовий збір справляємо в розмірі:

$$7000 \text{ грн} \times 1,5\% = 105 \text{ грн.}$$

Сума зарплати до виплати така:

$$7000 \text{ грн} - 1260 \text{ грн} - 1105 \text{ грн} = 4635 \text{ грн.}$$

Ситуація 3.

Працівниця має 2 дітей віком до 18 років. Вона працює на повну ставку менеджером і на 0,5 ставки – інспектором із кадрів. Посадовий оклад із 01.01.2020 за обома посадами встановлено на рівні мінімальної зарплати (4723 грн), доплат і надбавок немає.

Дії бухгалтера.

Граничний розмір доходу для застосування ПСП становитиме:

$$5880 \text{ грн} (2940 \text{ грн} \times 2).$$

Зарплата у січні 2020 року за повністю відпрацьовану норму робочого часу сягає:

- за посадою менеджера: 4723 грн;
- за посадою інспектора з кадрів: $4723 \text{ грн} \times 0,5 = 2361,50$

грн;

$$\bullet \text{ усього нараховано за місяць: } 4723 \text{ грн} + 2361,50 \text{ грн} = 7084,50 \text{ грн.}$$

Сума зарплати за січень 2020 року перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП. Тож, працівниця не має права на ПСП.

Сума ПДФО дорівнює:

$$7084,50 \text{ грн} \times 18\% = 1275,21 \text{ грн.}$$

Військовий збір справляємо в розмірі:

$$7084,50 \text{ грн} \times 1,5\% = 106,27 \text{ грн.}$$

Сума зарплати до виплати така:

$$7084,50 \text{ грн} - 1275,21 \text{ грн} - 106,27 \text{ грн} = 5703,02 \text{ грн.}$$

Завдання 4. Необхідно визначити, які обов'язкові документи слід додати до звіту внутрішнього аудитора за умови виявлення недоліків у веденні обліку окремих об'єктів. Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 13).

Таблиця 13

Стверджувальні документи за виявленими фактами недоліків у веденні обліку окремих об’єктів

№ з/п	Перелік порушень	Стверджуються документами
1	2	3
1. Касові операції		
1.1	Нестача або надлишок готівки в касі	
1.2	Порушення або зловживання по касових операціях	
2. Банківські та розрахунково-кредитні операції		
2.1	Неправомірне відшкодування підзвітним особам витрат у відрядженні	
2.2	Видача наступного авансу на відрядження без повного звітування за попередній	
2.3	Підробки документів	
3. Збереження запасів		
3.1	Нестачі або надлишки сировини, матеріалів, МПП тощо	
3.2	Перевитрати сировини, будівельних матеріалів тощо	
3.3	Неправильне списання природного убутку	
3.4	Неправильне віднесення на собівартість запасів	

Завдання 5.

Необхідно розпізнати, класифікувати загрози порушення основних принципів професійної етики аудиторів та запропонувати можливі заходи попередження виникнення або зниження ризику до рівня, достатнього для виконання аудитором своїх професійних обов’язків.

Ситуація 1. Підприємство уклало договір на проведення аудиту з аудиторською фірмою. На підставі укладеного договору проведена попередня оплата у встановленому розмірі. У процесі виконання завдання керівництво підприємства-замовника виявило бажання побачити у підсумкових документах аудитора той

результат, який не буде залежати від результатів аудиторської перевірки, а буде відображати тільки позицію керівництва підприємства.

Ситуація 2. Аудиторська фірма виконала для підприємства аудит фінансової звітності за певний звітний період. Через деякий час підприємство звернулося до аудиторської фірми з проханням представляти його інтереси в судовому розгляді між ним і третьою особою.

Ситуація 3. На початку співпраці аудиторська фірма і підприємство уклали договір на абонентське обслуговування. На підставі цього договору працівники підприємства регулярно, з обумовленої договором періодичністю, отримують від аудиторської фірми консультації-рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку та з питань податкового законодавства. Такі рекомендації беруться до уваги для складання звітів, проведення розрахунків окремих видів податків тощо. Після закінчення року керівництво підприємства звернулося до цієї ж аудиторської фірми з пропозицією про укладення договору на проведення аудиту фінансової звітності.

Ситуація 4. Договором на виконання завдання з надання впевненості (аудит фінансової звітності) передбачена попередня вартість виконуваних робіт. Зважаючи на те що замовник аудиторської фірми – новий клієнт, а ознайомлення з підприємством з причин, не залежних від аудиторської фірми, було проведено в гранично стислі терміни, договором передбачено внесення зміни до термінів виконання завдання і відповідно можливість коригування вартості робіт. У процесі виконання завдання виявлена необхідність внесення істотних змін у план і програму аудиту, збільшення аудиторських процедур. Отже, об'єктивно склалися передумови для збільшення і вартості виконуваних робіт. Керівництво підприємства – замовника аудиту, не бажаючи збільшувати вартість замовлених аудиторських робіт, здійснює досить радикальні практичні кроки з метою зменшити обсяг роботи членів групи і відповідно таким чином вплинути на зменшення гонорару за виконувану аудитором роботу.

? Питання для самоперевірки

1. Розкрити суть внутрішнього аудиту.

2. Яка роль внутрішнього аудиту в системі управління підприємством?
3. Які функції виконує внутрішній аудит?
4. Визначте завдання внутрішнього аудиту.
5. Назвіть об'єкти внутрішнього аудиту.
6. Хто являється суб'єктом внутрішнього аудиту?
7. Які вимоги до працівників служби внутрішнього аудиту?
8. В якій формі аудиторі подають інформацію про результати проведених перевірок керівнику підприємства?
9. Як впливає ефективність внутрішнього аудиту на зовнішній аудит?
10. Який взаємозв'язок зовнішнього і внутрішнього аудиту?

Тема 7. Організація роботи аудиторів

1. Поняття і класифікація робочих документів аудитора
2. Організаційні питання застосування вибіркової перевірки в аудиті
3. Генеральна сукупність встановлення, застосування
4. Інші види вибірки та їх використання в аудиті
5. Обґрунтування доцільності та ефективності вибіркового дослідження при проведенні аудиту

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [10, 16, 26, 28]

Завдання для практичного заняття

Завдання 1. Здійснити класифікацію робочих документів аудитора за вказаними критеріями (табл. 14).

Таблиця 14

Класифікація робочих документів аудитора

Критерій	Складові
1	2
За способом і джерелами отримання	?
За характером інформації	?
За призначенням	?

1	2
За ступенем стандартизації	?
За формою подання	?
За технікою складання	?
За результатами аудиту	?
За терміном зберігання	?

Завдання 2. Визначити, які робочі документи слід оформити аудиторю та які докази необхідно одержати з вказаних нижче фактів. З'ясувати, які нормативні документи порушено; хто несе персональну відповідальність за ці порушення; які рекомендації необхідно запропонувати з виправлення порушень; які фінансові санкції чекають клієнта від даних порушень. Обґрунтувати письмово висновки.

Умова завдання

За результатами проведення аудиту на АТ «Світ» виявлено:

1. Прострочена дебіторська заборгованість в сумі 3170 грн. списана за рахунок кредиторської заборгованості, термін погашення якої минув у поточному місяці;
2. На підприємстві були операції з двома видами іноземної валюти, між тим, облік операцій по касі та поточних рахунках в іноземній валюті ведуть тільки в гривневому еквіваленті; підзвітні особи несвоєчасно погашають заборгованість, вносять її тільки в гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності;
3. Після запитів у банку одержано підтвердження залишків, як в іновалюті, так і в гривневому еквіваленті.

? Питання для самоперевірки

1. Що означає термін «документація» згідно із МСА 230 «Документація»?
2. Які функції робочих документів аудитора?
3. Які чинники впливають на форму і зміст робочих документів?
4. Як можна класифікувати робочі документи?
5. Дайте визначення терміну «Аудиторська вибірка».
6. Які є види аудиторської вибірки?
7. Що розуміють під вибірковою перевіркою відповідно до МСА №530 «Аудиторська вибірка та інші процедури вибіркової перевірки»?

8. Що Ви розумієте під генеральною сукупністю даних?
9. Назвіть характерні риси статистичної вибірки.
10. Специфіка проведення аудиту зумовлює виділення власних видів аудиторської вибірки. Назвіть їх.
11. Назвіть переваги вибіркової перевірки порівняно з суцільною.

Тема 8. Організація і методика надання аудиторських послуг

1. Класифікація послуг аудиторської діяльності.
2. Організація виконання завдань з надання впевненості.
3. Організація виконання супутніх послуг аудиту.

Список рекомендованих джерел для самостійного вивчення теоретичного матеріалу [10, 23, 27, 28]

Завдання для практичного заняття

Завдання 1. Ви працюєте аудитором в аудиторській фірмі. Одним з Ваших обов'язків є консультування клієнтів з певних питань ведення обліку. Хоча в аудиторській фірмі існує розподіл працівників за певними галузями діяльності. Вам надано завдання розробити приблизний перелік можливих запитань клієнтів (не менше 10 за кожним напрямом) із відповідями на них з посиланням на конкретний пункт чи абзац підтверджувального нормативного акту з усіма реквізитами щодо особливостей ведення обліку:

- 1) в акціонерних товариствах;
- 2) на підприємствах з іноземними інвестиціями;
- 3) на спільних підприємствах;
- 4) на підприємствах, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю;
- 5) на торговельних підприємствах;
- 6) на промислових підприємствах ;
- 7) на підприємствах сільського господарства;
- 8) на будівельних підприємствах;
- 9) на автотранспортних підприємствах;
- 10) в суб'єктах державного сектору.

Завдання 2. З'ясувати із головним бухгалтером досліджуваного підприємства, які види супутніх аудиту послуг та в який період вони хотіли б отримувати від аудиторської фірми.

Скласти умовний договір та інші документи щодо оформлення договірних відносин на надання визначених аудиторських послуг між обраним підприємством і ТОВ АФ «ПрофАудит».

Визначити кількість і склад аудиторів, які будуть виконувати означені в договорі види робіт (Ви помічник аудитора).

Спланувати роботу аудиторів, розробити та затвердити план та програму (розширений план) з визначеного виду послуг.

По завершенні терміну Договору скласти:

- Акт виконаних робіт з надання аудиторських послуг між суб'єктом дослідження та ТОВ АФ «ПрофАудит»;
- Податкову накладну (при умові, що ТОВ АФ «ПрофАудит» є платником ПДВ);
- Необхідний звітний документ згідно з виконаною роботою (звіт).

Завдання 3.

Ознайомитись із Звітом незалежного аудитора (Акціонерам та Наглядовій раді ПрАТ «Рівнеобленерго»), який підготовлений аудиторською фірмою (Товариство з обмеженою відповідальністю «РСМ Україна») та перевірити на відповідність МСА (зокрема МСА 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті», МСА 700 «Формування думки та надання звіту щодо фінансової звітності», МСА 701 «Повідомлення інформації з ключових питань аудиту», МСА 705 «Модифікація думки у звіті незалежного аудитора», МСА 706 «Пояснювальні параграфи та параграфи з інших питань у звіті незалежного аудитора», МСА 710 «Порівняльна інформація – відповідні показники і порівняльна фінансова звітність», МСА 720 «Відповідальність аудитора щодо іншої інформації» та ін.) за посиланням <https://www.roe.vsei.ua/shareholders/reports>.

Ситуація 1.

ТВЗК «Київський академічний театр «Колесо» оголошує тендер на пошук аудиторської компанії для проведення аудиту фінансової звітності. Аудит має бути проведений незалежним і кваліфікованим

аудитором, який має досвід проведення аудиту в комунальних організаціях, у відповідності до міжнародних стандартів аудиту.

Які документи Ви повинні підготувати для того щоб прийняти участь у тендері?

Примітка. Альтернативний перелік документів замовника наведений за посиланням <https://www.dzo.com.ua/tenders/4431834>.

Складіть проект договору про проведення аудиту.

? Питання для самоперевірки

1. Що таке послуги аудиторських фірм?
2. Як класифікуються послуги аудиторських фірм?
3. Як надаються консультаційні послуги аудиторських фірм?
4. Яких принципів дотримуються аудитори при наданні аудиторських послуг?
5. Які загальні професійні вимоги застосовуються до супутніх послуг?
6. Які заходи контролю якості застосовуються до супутніх послуг?
7. Що є «іншими аудиторськими послугами»?
8. Назвіть основні види консультування в професійній діяльності аудиторів (аудиторських фірм)

Підготовка до контрольних заходів

Зразки тестових завдань.

Виберіть одну правильну відповідь.

1.Фінансовий контроль можна охарактеризувати як:

- а) функцію управління фінансами
- б) засіб поєднання функцій фінансового планування і прогнозування, фінансового обліку та статистики
- в) комплексну і цілеспрямовану фінансово-правову діяльність органів фінансового контролю
- г) регламентовану внутрішніми розпорядчими документами діяльність суб'єктів господарювання з питань дотримання нормативно-правового поля
- д) все перелічене

2. Головною метою фінансового контролю є:

- а) встановлення доцільності і раціональності використання фінансових ресурсів суб'єктів
- б) забезпечення системності контролю як сукупності взаємопов'язаних між собою елементів
- в) перевірка захищеності фінансових інтересів громадян
- г) сприяння зміцненню фінансового становища держави
- д) ефективність використання фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні держави

3. Базові принципи фінансового контролю:

- а) системності контролю
- б) повноти охоплення об'єктів контролем
- в) превентивності контрольних дій
- г) самодостатності системи контролю
- д) всі перелічені

4. Фінансовий контроль не передбачає перевірку господарських і фінансових операцій щодо їх:

- а) достовірності
- б) законності
- в) періодичності (крім випадків, якщо ці ознаки регламентовані певними часовими рамками)
- г) ефективності
- д) доцільності

5. Для державного фінансового контролю характерно:

- а) здійснюється відповідними службами господарюючого суб'єкта
- б) об'єктом контролю є розподіл прибутку підприємства
- в) здійснюється відповідними органами державного фінансового контролю
- г) підприємстві систематично
- д) все перелічене.

6. Об'єктами державного фінансового контролю є:

- а) правила внутрішнього розпорядку підприємства
- б) раціональність використання приватним підприємством його виробничих ресурсів

- в) використання коштів, що залишаються у суб'єкта у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджету
- г) оперативність розрахункової дисципліни підприємства
- д) результативність податкового менеджменту приватного підприємства

7. Попередній державний фінансовий контроль здійснюється:

- а) на етапах розгляду і прийняття управлінських рішень
- б) на етапі подання суб'єктом, що підлягає контролю, фінансової звітності
- в) по завершенню виконання інноваційної програми
- г) за результатами проведення реорганізації
- д) на етапах, визначених керівництвом суб'єкта, що підлягає контролю

8. Наступний (ретроспективний) державний фінансовий контроль здійснюється:

- а) на етапах розгляду і прийняття управлінських рішень
- б) на етапі підготовки суб'єктом, що підлягає контролю, фінансової звітності
- в) закінченню реалізації управлінських рішень і завершенню операцій з фінансовими активами
- г) на етапах підготовки до проведення реорганізації
- д) на етапах, визначених керівництвом суб'єкта, що підлягає контролю

9. Фактичний контроль полягає в установленні дійсного реального стану об'єкта за допомогою:

- а) первинної документації
- б) лабораторного аналізу
- в) облікових реєстрів
- г) звітності
- д) даних статистичного обліку

10. Тематична перевірка – це:

- а) форма контролю окремих сторін чи тематичних питань фінансово-господарської діяльності
- б) незалежна експертиза стану бухгалтерського обліку

- в) документальний контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства
- г) спосіб документального викриття недостач, розтрат
- д) все перелічене

11. До загальнонаукових способів державного фінансового контролю відносяться:

- а) конкретизація
- б) аналіз
- в) дедукція
- г) моделювання
- д) всі перелічені

12. До специфічних способів державного фінансового контролю відносяться:

- а) комплексний аналіз
- б) абстрагування
- в) дедукція
- г) моделювання
- д) конкретизація

13. Інструментами в процесі ДФК можуть бути:

- а) аналітичні процедури
- б) анкетування
- в) арифметична перевірка документів
- г) аудиторські процедури
- д) всі перелічені

14. Для запиту як інструменту проведення ДФК характерно:

- а) полягає в пошуку інформації, яку можна отримати від керівництва суб'єкта
- б) процедура опитування може бути виключно у вигляді формальних письмових запитів
- в) процедура опитування може бути виключно у вигляді неформального усного опитування
- г) відповіді на запит можуть дати інформацію, якою аудитор раніше не володів чи яка підтверджує аудиторські докази
- д) відповіді на запит можуть дати інформацію, яка підтверджує аудиторські докази

15. Вибірка – застосування аудиторських процедур до:

- а) менш ніж 100 % сукупності даних
- б) менш ніж 50 % сукупності даних
- в) менш ніж 25 % сукупності даних
- г) 100 % сукупності даних
- д) всі варіанти відповіді вірні

16. Перевірка документів за формальними ознаками передбачає:

- а) зіставлення даних операцій, зазначених в документі, з можливостями виробництва
- б) встановлення законності (достовірності) зафіксованих операцій
- в) з'ясування точності заповнення бланку, на якому оформлено конкретний документ
- г) зіставлення даних операцій, зазначених в документі, з аналогічними
- д) зіставлення даних операцій, зазначених в документі, з взаємопов'язаними

17. Для перевірки документів за змістом властиво:

- а) зіставлення даних операцій, зазначених в документі, з аналогічними або взаємопов'язаними
- б) встановлення наявності всіх необхідних реквізитів
- в) з'ясування точності заповнення бланку, на якому оформлено конкретний документ
- г) відповідність підписів осіб, які склали документ
- д) все перелічене

18. Складовими організаційної структури системи державного фінансового контролю є:

- а) ревізія
- б) інспектування
- в) ревізія, інспектування та аудит
- г) аудит
- д) документальна та фактична перевірка окремих питань фінансово-господарської діяльності

19. Ревізія як форма контролю передбачає:

- а) документальний та фактичний контроль всієї фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації за певний період
- б) метод контролю всієї фінансово-господарської діяльності підприємства
- в) встановлення посадових і матеріально відповідальних осіб, винних у допущенні порушень
- г) виявлення незаконних мобілізацій, розподілу та використання фінансових ресурсів
- д) все перелічене

20. Державний фінансовий аудит є:

- а) різновидом державного фінансового контролю
- б) полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних активів
- в) полягає у перепереверці правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності
- г) полягає у перепереверці функціонування системи внутрішнього контролю.
- д) все перелічене

21. В національній практиці одними із ключових компонентів системи фінансового контролю є:

- а) державний фінансовий контроль (урядовий контроль)
- б) державний зовнішній фінансовий контроль (парламентський контроль)
- в) державний внутрішній фінансовий контроль (внутрішній контроль та внутрішній аудит)
- г) державний зовнішній фінансовий аудит
- д) всі перелічені

22. Для аудиту державного сектору відповідно до ISSAI характерно:

- а) є періодичним процесом
- б) дозволяє об'єктивно отримувати та оцінювати докази для визначення того, чи ефективно, результативно, згідно з етичними нормами установи державного сектору виконують свої функції

- в) дозволяє об'єктивно отримувати та оцінювати докази для визначення того, чи ефективно, результативно, згідно з етичними нормами державні службовці виконують свої функції
- г) розглядається як тематичний контроль за операційною діяльністю установи державного сектора
- д) розглядається як комплексний контроль за якістю управління державними фінансами уповноваженими органами

23. Суб'єктами, що уповноважені здійснювати державний фінансовий аудит в Україні є:

- а) Державна митна служба України
- б) Рахункова палата України, Держаудитслужба
- в) Державна податкова служба України
- г) статистика
- д) правильної відповіді немає

24. Об'єкт аудиту – це:

- а) господарські товариства, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка акцій не перевищує 50 відсотків
- б) дочірні підприємства господарських товариств, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка акцій перевищує 25 відсотків
- в) суб'єкт господарювання державної і комунальної власності
- г) приватні підприємства
- д) приватні акціонерні товариства

25. До основних завдань аудиту можна віднести:

- а) проведення аналізу та перевірки ефективності фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту
- б) проведення аналізу ефективності освоєння ринків збуту
- в) проведення аналізу підвищення кваліфікації кадрів
- г) перевірка правильності управлінського обліку
- д) всі перелічені

26. Процес аудиту не включає таких етапів:

- а) планування та організація аудиту

- б) проведення аудиторських процедур
- в) звітування за результатами аудиту
- г) моніторинг виконання поданих за результатами аудиту пропозицій
- д) проведення повної інвентаризації активів, зобов'язань, розрахунків

27. У разі наявності обставин, що перешкоджають (унеможлиблюють) проведенню аудиту державний аудитор:

- а) ініціює проведення зборів трудового колективу
- б) оформляє запит контролюючому суб'єкту щодо одержання копій звітності підприємства
- в) працює безпосередньо з посадовими особами, які готують зовнішню звітність
- г) складає та підписує у двох примірниках акт про неможливість проведення аудиту (далі - акт) та долучає другий примірник акта до матеріалів аудиту
- д) всі перелічені кроки мають місце

28. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм спрямований на:

- а) на проведення перевірки законності та ефективності управління і використання коштів державного та місцевих бюджетів
- б) на проведення аналізу законності та ефективності управління і використання коштів державного та місцевих бюджетів
- в) на проведення перевірки та аналізу досягнення результативних показників бюджетних програм
- г) перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку та звітності
- д) все перелічене

29. Для тривалості проведення аудиту характерно:

- а) тривалість проведення аудиту становить не більш як 90 робочих днів.
- б) тривалість проведення аудиту становить не більш як 120 робочих днів.
- в) тривалість проведення аудиту не обмежується в термінах

- г) строк проведення аудиту не може бути продовжено за рішенням керівника органу Держаудитслужби
- д) строк проведення аудиту не може бути скорочено за рішенням керівника органу Держаудитслужби

30. Результативні показники бюджетної програми включають:

- а) виключно кількісні та якісні показники
- б) виключно якісні показники
- в) показники продукту та затрат
- г) показники ефективності використання бюджетних коштів
- д) показники результативності: затрат, продукту, ефективності, якості

31. Аудит виконання місцевих бюджетів проводиться такими етапами:

- а) планування та організація аудиту
- б) проведення аудиторських процедур
- в) звітування за результатами аудиту
- г) здійснення моніторингу виконання наданих за результатами аудиту пропозицій, рекомендацій та результатів їх упровадження
- д) за всіма наведеними етапами

32. Відповідно до загальноприйнятих стандартів INTOSAI аудит ефективності – це:

- а) дослідження фінансової звітності
- б) дослідження систем внутрішнього контролю і аудиту
- в) дослідження окремих трансакцій у підконтрольних суб'єктів
- г) дослідження економічності, ефективності та результативності адміністративної діяльності
- д) дослідження динаміки організаційно-економічних змін суб'єкта
- е)

33. Сутність фінансового аудиту полягає у:

- а) аналізі показників балансу, звіту про виконання кошторису, іншої фінансової звітності підконтрольної організації
- б) встановленні порушень та розбіжностей між ними
- в) перевірці витрачання бюджетних коштів шляхом аналізу законності здійснених витрат

- г) правильності ведення бухгалтерського обліку та складання звітності
- д) всі варіанти відповіді вірні

34. Для аудиту ефективності характерно:

- а) в основі АЕ – економічність, результативність, продуктивність суб'єктів державного сектора
- б) оцінює діяльність/бездіяльність органів влади
- в) не потребує глибокого попереднього дослідження для виявлення проблемних сфер
- г) аналізує виключно дані фінансової звітності
- д) правильної відповіді немає

35. Серед форм реалізації публічного аудиту в міжнародній практиці:

- а) фінансовий аудит
- б) аудит відповідності
- в) аудит ефективності
- г) всі наведені види аудиту є формами публічного аудиту
- д) правильної відповіді немає

36. Специфікою державних закупівель на рівні ЄС є:

- а) при їхньому здійсненні однією зі сторін є представник керівних органів суб'єкта – учасника закупівель
- б) держзакупівлі обмежуються державними кордонами замовника
- в) при їхньому здійсненні однією зі сторін є представник державних інтересів
- г) є предметом виключно національного регулювання
- д) є предметом виключно загальноєвропейського регулювання

37. Поняття «державна закупівля» трактується як:

- а) операція придбання товарів, робіт, послуг
- б) проведення аналізу вимог (критеріїв) до постачання товарів або надання послуг чи виконання робіт
- в) закупівлі, що повністю або частково здійснюються за рахунок державних коштів
- г) закупівля на конкурентній основі, згідно з визначеними на державному рівні правилами та умовами

- д) все перелічене в комплексі

38. До загальних принципів правового регулювання, які мають загальне застосування і яких необхідно дотримуватися, укладаючи контракти про держзакупівлі, належать:

- а) принцип заборони дискримінації на підставі національності
- б) держава може здійснювати необхідні заходи для захисту суттєвих інтересів своєї безпеки
- в) принципи вільного руху товарів, послуг, капіталів
- г) принцип свободи заснування
- д) всі перелічені

39. Перевірка закупівель у замовників передбачає:

- а) проведення її за місцем реєстрації юридичної особи як платника податків
- б) проводиться за місцезнаходженням юридичної особи, що перевіряється, чи за місцем розташування об'єкта права власності
- в) проводиться за місцезнаходженням адміністративного офісного приміщення
- г) не включає документальний аналіз дотримання замовником законодавства про закупівлі
- д) не включає фактичний аналіз дотримання замовником законодавства про закупівлі

40. В процесі державних закупівель оскарження подається суб'єктом оскарження:

- а) у формі паперового документа Уповноваженому органу
- б) скарга містить довільну інформацію, визначену керівництвом суб'єкта
- в) у формі електронного документа через електронну систему закупівель
- г) скарга разом з реєстраційною карткою оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу не пізніше 10-ти днів з моменту її подання
- д) скарга не посиляється на порушення процедур закупівлі, дії або бездіяльність замовника

41. В процедурах державних закупівель орган оскарження

залишає скаргу без розгляду в разі, якщо:

- а) суб'єкт оскарження подає скаргу щодо того самого порушення, що вже були предметом розгляду органу оскарження
- б) суб'єктом оскарження не внесено плату
- в) замовником усунено порушення, зазначені в скарзі
- г) правильної відповіді немає
- д) всі наведені випадки є підставою не розглядати скаргу

42. В процедурах державних закупівель орган оскарження припиняє розгляд скарги разі, якщо:

- а) після прийняття скарги до розгляду встановлено наявність обставин, які є підставою, для залишення скарги без розгляду
- б) скаргу відкликано суб'єктом оскарження
- в) замовником прийнято рішення про відміну торгів
- г) замовником прийнято рішення про відміну переговорної процедури
- д) всі наведені випадки є підставою для припинення розгляду скарги

43. Розгляд замовником тендерних пропозицій на відповідність технічним вимогам після оголошення/оприлюднення процедури закупівлі проводиться в термін:

- а) що не перевищує 20 робочих днів
- б) що не перевищує 20 календарних днів
- в) що не перевищує 90 календарних днів
- г) замовник самостійно визначає такий термін
- д) правильної відповіді немає

44. Контроль у сфері публічних закупівель у межах своїх повноважень здійснюють:

- а) Антимонопольний комітет України
- б) Антимонопольний комітет України та Рахункова палата
- в) Кабінет міністрів України
- г) Державна податкова служба України
- д) Рахункова палата

45. Підстави, за наявності яких керівник органу державного

фінансового контролю приймає рішення про початок моніторингу закупівлі:

- а) інформація, отримана від співвласників суб'єкта, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель
- б) повідомлення в засобах масової інформації, що містять відомості про розвиток виробничої діяльності суб'єкта
- в) інформація, отримана від органів державної влади, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель
- г) інформація щодо зміни керівництва суб'єкта
- д) все перелічене

46. Робочими документами можуть бути:

- а) документи, підготовлені аудитором
- б) копії первинних касових документів замовника, надані для аудитора
- в) копії фінансової звітності замовника, надані для аудитора
- г) копії інвентаризаційних відомостей, надані для аудитора
- д) все перелічене

47. Робочі документи допомагають:

- а) планувати аудиторську перевірку
- б) проводити аудиторську перевірку
- в) допомагають здійснювати нагляд і перевірку аудиторської роботи;
- г) містять аудиторські докази, отримані в результаті проведеної аудиторської роботи, на підтримку думки аудитора
- д) все перелічене

48. Робоча документація – це:

- а) записи, за допомогою яких аудитор фіксує проведені процедури перевірки
- б) записи, за допомогою яких аудитор фіксує проведені тести
- в) записи, за допомогою яких аудитор фіксує отриману інформацію і відповідні висновки
- г) наявна в них інформація повинна підтвердити положення та пропозиції звіту незалежного аудитора

д) все перелічене

49. Підсумкова документація складається з:

- а) звіту незалежного аудитора
- б) документації, яка передається замовникові перевірки
- в) робочих документів аудитора
- г) звіту незалежного аудитора та документації, яка передається замовникові перевірки
- д) все перелічене

50. На форму і зміст робочих документів впливають чинники:

- а) характер і складність бізнесу
- б) характер і стан систем бухгалтерського обліку
- в) характер і стан систем внутрішнього контролю суб'єкта
- г) характер завдання
- д) все перелічене

Ключ для перевірки тестових завдань

№ тесту	Відповідь	№ тесту	Відповідь	№ тесту	Відповідь	№ тесту	Відповідь	№ тесту	Відповідь
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Д	11	Д	21	Д	31	Д	41	Д
2	Г	12	А	22	Д	32	Г	42	Д
3	Д	13	Д	23	Б	33	Д	43	А
4	В	14	Г	24	В	34	А	44	Б
5	В	15	А	25	А	35	Г	45	В
6	В	16	В	26	Д	36	В	46	Д
7	А	17	А	27	Г	37	Д	47	Д
8	В	18	В	28	Д	38	Д	48	Д
9	Б	19	Д	29	Б	39	Б	49	Г
10	А	20	Д	30	Д	40	В	50	Д

Список рекомендованих джерел

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. Дата оновлення: 26.03.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 21.04.2020).
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.04.2020).
3. Кодекс законів про працю : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.04.2020).
4. Податковий Кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.04.2020).
5. Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту: наказ Міністерства фінансів України від 29 верес. 2011 року № 1217. Дата оновлення: 13.10.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-11>
6. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 р. 576-VIII. Дата оновлення: 20.03.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19> (дата звернення: 22.04.2020).
7. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922. Дата оновлення: 19.04.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення: 22.04.2020).
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-14-BP. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.04.2020).
9. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 27.01.2018 р. №2265-VIII. Дата оновлення: 19.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення: 21.04.2020).
10. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2018 р. 2258-VIII. Дата оновлення: 20.03.2020.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 21.04.2020).

11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. Дата оновлення: 19.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення: 21.04.2020).
12. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 19.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 21.04.2020).
13. Порядок здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю : постанова КМУ від 21.08.19 р. № 823. Дата оновлення: 31.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/823-2019-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
14. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм : постанова Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. № 1017. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 р. № 743) Дата оновлення: 20.11.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
15. Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту: постанова КМУ № 1001 від 28.09.2011 р. Дата оновлення: 27.12.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
16. Положення про Державну аудиторську службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. Дата оновлення: 20.11.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
17. Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів : постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 1062. Дата оновлення: 27.04.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1062-2018->

%D0%BF (дата звернення: 21.04.2020).

18. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту місцевих бюджетів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 698. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 р. № 578) Дата оновлення: 20.11.2019р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-2007-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
19. Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами : постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550. Дата оновлення: 17.12.2016р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
20. Порядок проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами : постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2019 № 631. Дата оновлення: 28.08.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/631-2013-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
21. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання: постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. № 252. Дата оновлення: 20.11.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020).
22. Міжнародні стандарти контролю державних фінансів INTOSAI. URL: <http://www.intosai.org/en/issai-executive-summaries/4-auditing-guidelines/general-auditing-guidelines.html>
23. Міжнародні стандарти якості, аудиту, супутніх послуг, інших завдань з надання впевненості. [Видання 2016-2017р.]. К.: АПУ, 2018. URL: www.apu.com.ua.
24. Стандарти внутрішнього аудиту : наказ міністерства фінансів України від 4 жовтня 2011 року №1247. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>.
25. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування

- системи Міністрів України від 10 травня 2018 р. №310-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80>
26. Методичні рекомендації щодо забезпечення аудиторськими фірмами системи зберігання аудиторської документації та іншої конфіденційної інформації. URL: <http://apu.com.ua/files/temp/833546211.doc>.
27. Аудит: підручник (в двох частинах) / за ред. Грушко В.І./ Брадул О.М., Шепелюк В.А., Ільїна С.Б., Юнацький М.О., Хорошенюк А.П., Брадул Т.В., 4-те вид. доп. і перероб. К. : Видавництво Ліра-К, 2019. 324 с.
28. Аудит : навчальний посібник / А.О. Баранова, Т.А. Наумова., А.І. Кашперська. Х.: ХДУХТ, 2017. 246 с.
29. Бурлан С. А. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / С.А. Бурлан, Н. О. Руденко. Миколаїв. Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.
30. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль : підручник / А.В. Хмельков. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 228 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/321685251_Derzavnij_finance_kontrol_Pidruchnik
31. 06-02-80 Робоча програма «Фінансовий контроль суб'єктів державного та підприємницького сектору економіки» для студентів, які навчаються за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Антонюк О.Р., Позняковська, Н.М. Рівне: НУВГП, 2019. 15 с.